

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ POLITIKA

**VZDĚLÁVACÍ MATERIÁL KE KURZU
ZAHRANIČNÍ OBCHOD**

**SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA KARVINÁ**

2010 - 2013

Mezinárodní obchodní politika

2

1. VÝVOJ PRAVIDEL OBCHODU
2. GATT
3. URUGUAYSKÉ KOLO GATT
4. WTO
5. KATARSKÉ KOLO

1 Vývoj pravidel obchodu

3

a) Pravidla obchodu

Rizika obchodu, nutnost pravidel = smlouvy

Přístup k obchodu a mocenské zájmy,

Hansa, Italské městské státy,

a) Merkantilismus a volný obchod

b) Vývoj pojetí obchodních smluv

c) Mezinárodní obchodní politika a zahraničně obchodní politika země

Vývoj pojetí obchodních smluv

4

Typy smluv

- Dvoustranné a mnohostranné smlouvy
- Smlouva o zóně volného obchodu, celní unie

Merkantilistické smlouvy:

- *Tordesillaská smlouva (1494) – Šp-Port*
- *Metheuenova smlouva (1703) – VB-Port*
- *Vnucené smlouvy (politika dělových člunů)*

Liberální smlouvy:

- **Smlouva o Německé celní unii (1850)**
- **Cobden-Chevalierova smlouva (1860)**

Zlom ve vývoji světového obchodu:

- **Smooth-Hawleyův zákon (1930)**

Mezinárodně obchodní politika

5

- Základem je zahraničně obchodní politika země (státu)
- Mezinárodní obchodní politika dvě vývojové fáze:
- A) jako souhrn zahraničně obchodních politiky zemí – konfrontace – kolaps světového obchodu (do r.1947)
- B) jako mnohostranné obchodní smlouvy a mezinárodní instituce, které je prosazují

Mezinárodní obchodní politika

6

• Mezinárodní organizace a smlouvy

- **Konference OSN o obchodu a rozvoji** (UNCTAD - Union Nation Conference on Trade and Development),
- **Evropská hospodářská komise OSN** (UNECE – Union Nation European Commision of Economics),
- **Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj** (OECD – Organization of Economic Cooperation and Development).
- **Mezinárodní obchodní komora** (ICC – International Chamber of Commerce).

UNCTAD – všeobecný systém preferencí

EHK – např. EDIFACT

OECD – konsenzus OECD

ICC – uzance v zahraničním obchodě

2 GATT

7

- General Agreements on Tariffs and Trade (23.09.1947) 23 zemí – 127 zemí

Zásady činnosti:

- Zásada nediskriminace
- Ochrana domácího průmyslu pouze cly
- Konzultace k odstranění sporů
- Jednání o snížení celních a jiných překážek
- Listiny koncesí

Celní konference

8

- 1. Dillonovo kolo (1960-61)**
- 2. Kennedyho kolo (1964-1967)**
- 3. Tokyjské kolo (1973-1979)**
  - *TBT – Technical Barriers trade (problémy tzv. technického práva)*
  - *Povinnost notifikace*
  - *Normy ISO a IEC*
- 4. Uruguayské kolo (1986-1992)**
- 5. Katarské kolo (2001-200?) - WTO**

Uruguayské kolo GATT

9

Náplň:

- snížení celních sazeb o 30%,
- liberalizace obchodu s tropickými rostlinami,
- liberalizace obchodu s rybami, dřevem, neželeznými kovy a minerály,
- omezení subvencí, snížení celních sazeb, a omezení vlivu sanitárních norem u zemědělské produkce,
- změna pravidel obchodování s duševním vlastnictvím,
- vypracování rámce pravidel pro liberalizaci trhu se službami a audiovizuálními prostředky,
- zjednodušení procedurálních forem při řešení sporů,
- institucionální reorganizace GATT s cílem založit světovou organizaci obchodu, která by měla GATT nahradit.

Uruguayské kolo GATT

10

Výsledky:

- 1. Zlepšení podmínek přístupu na trh, tzv. Marakéšský protokol ke GATT 1994 (jednalo se o průmyslové výrobky, textil a ošacení a zemědělství)**
- 2. Aktualizace výkladu a provádění některých článků GATT 1994.**
- 3. Uzavření Všeobecné dohody o obchodu se službami tzv. GATTS**
- 4. Uzavření dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví včetně obchodu padělaným zbožím**
- 5. Uzavření dohody o zřízení WTO**

Uruguayské kolo GATT

11

Dále uzavřené smlouvy:

- *Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatřeních*
- *Dohoda o technických překážkách obchodu (novela)*
- *Dohoda o investičních opatřeních majících vztah k obchodu (TRIMS)*
- *Dohoda o uplatňování antidumpingového kódu*
- *Dohoda o celní hodnotě (novela)*
- *Dohoda o kontrole před odesláním*
- *Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních*
- *Dohoda o ochranných opatřeních*

Všeobecná dohoda o obchodu se službami GATTS

12

- **Přehled článků dohody:**
- **Působnost dohody (I.)**
- **Zacházení podle nejvyšších výhod (II.)**
- **Transparentnost (III.)**
- **Účast rozvojových zemí (IV.)**
- **Hospodářské integrace (V.)**
- **Domácí regulace (VI.)**
- **Uznání (VII.)**
- **Monopoly a obchodní praktiky (VIII. a IX.)**
- **Ochranná opatření (X.)**
- **Platby a převody (XI.)**
- **Omezení na ochranu platební bilance (XII.)**
- **Vládní zakázky (XIII.)**
- **Všeobecné a bezpečnostní výjimky (XIV.)**
- **Subvence (XV.)**
- **Specifické závazky v oblasti přístupu na trh a národní zacházení (XVI, XVII.)**
- **Dodatečné závazky (XVIII.)**
- **Postupná liberalizace (XIX, XX, XXI)**
- **Přílohy:**
- **Specifika finančních, telekomunikačních služeb a letecké dopravy**

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (PDV) včetně obchodu s padělaným zbožím

13

- **Dohoda vymezuje:**
- **Autorská práva a příbuzná práva**
- **Ochranné známky**
- **Zeměpisná označení**
- **Průmyslové vzory**
- **Patenty**
- **Topografie polovodičových výrobků**
- **Ochranu obchodního tajemství a jiných nezveřejněných informací**
- **Kontrola protisoutěžních praktik**
- **Prostředky k dodržování PDV**
- **Nápravná opatření**
- **Opatření na hranici**
- **Trestní řízení**
- **Předcházení sporům a jejich urovnání.**

PDV oblast nových komparativních výhod, PDV jako nezbytný předpoklad rozvoje, vše je výsledkem duševního úsilí, které určuje specifickou totožnost zboží

4 WTO

14

V prosinci 1995 na konferenci v Marakéši byla ustavena WTO,
činnost od 01.01.1995 (127 členů)

- a) Cíle (čl.I-II)
- b) Funkce (čl.III)
  - Rámec pro provádění dohod
  - Forum pro negociace
  - Urovnávání sporů
  - Přezkoumání OP
- c) Struktura (čl.IV-VIII)
- d) Společné jednání a hlasování (čl.IX a X)

Orgány WTO

15

- **KONFERENCE MINISTRŮ OBCHODU**
- **GENERÁLNÍ RADA**
  - **Rada pro obchod zbožím**
  - **Rada pro obchod službami**
  - **Rada pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví**
- **Stálý odvolací výbor (*Orgán pro urovnávání sporů*)**
- **Výbor pro obchod a rozvoj**
- **Výbor pro obchod a životní prostředí**
- **Výbor pro opatření přijímaná pro zlepšení platební bilance**
- **Výbor pro rozpočet finance a správu**

Činnost stálého odvolacího výboru

16

- ***Ujednání o pravidlech a postupech řídicí urovnání sporů***
- ***Řešení sporů - konzultace do 30 dnů***
- ***Pokud do 60 dnů ne – panel, nebo arbitráž pod dohledem SOV***
- ***Panel do 6 měsíců***
- ***Zpráva panelu, SOV do 20 dnů, opatření přijata do 60 dní***
- ***Odvolání do 60 dní***

Přezkoumávání OP

17

- **Mechanismus pro přezkoumávání obchodní politiky**
(TPRM – Trade Policy Review Mechanism)
- **Orgán pro přezkoumávání obchodní politiky**
(TPRB – Trade Policy Review Body)
- **USA, EU, Japonsko, Kanada jednou za dva roky, dalších 16 zemí každé 4 roky, ostatní každých 6 roků**

Konference WTO

18

Od zrození WTO se uskutečnilo pět konferencí:

- první v Singapuru (9.-16.12.1996),
- druhá v Ženevě (18.-20.5. 1998),
- třetí v Seatlu (30.11.-3.12.1999),
- čtvrtá v katarském Dauhá (9.-13.11.2001).
Konferencí v Dauhá bylo zahájeno tzv. Katarské rozvojové kolo, které mělo být ukončeno 1.1.2005.
- pátá (II.)konference pak proběhla v mexickém Cancúmu.

5 Katarské kolo WTO

19

Katarské kolo si zvolilo ambiciozní cíle:

- vyřešit dosud velmi spornou oblast ochrany trhu se zemědělskými produkty a sice snížit podpory zemědělcům, které narušují fungování volného trhu, omezit dovozní cla na zemědělskou produkci a eliminovat vývozní dotace a to jak na straně hospodářsky vyspělých zemích tak v zemích rozvojových.
- dále měl být uvolněn trh služeb a posíleno konkurenční prostředí v oblasti zahraničních investic, zvýšena průhlednost státních zakázek a likvidace netarifních překážek obchodu (tzv. Singapurská témata)
- Vznik skupiny G21, zablokování jednání

G21

20

Země	Počet obyvatel (mil.)	GNI/obyvatele (USD)
Argentina	36,5	4220
Bolívie	8,8	900
Brazílie	174,5	2830
Chile	15,6	4250
Ekvádor	12,8	1490
Egypt	66,4	1470
Filipíny	79,9	1030
Guatemala	12,0	1760
Indie	1000	470
Indonésie	211,7	710
Jihoafrická republika	45,3	2500
Kuba	11,3	.
Kostarika	3,9	4070
Kolumbie	43,7	1820
Mexiko	100,8	5920
Nigérie	132,8	300
Pakistán	144,9	420
Paraguay	5,5	1170
Peru	26,7	2020
Thajsko	61,6	2000
Venezuela	25,1	4080

Další jednání WTO

21

- 2005 (13.-18.12) VI./III. Hong Kong
Protesty zemědělců, tlak na EU
- 2008(21.-29.7) mimořádná Ženeva
- 2009 (30.11-2.12)VII./IV. Ženeva, pokrok v řadě vedlejších oblastí, shoda, že dohoda bude uzavřena v r. 2010